

HEE

Pesach toets

Kadeesj oerechats – halachma anja –
ma nisjtanna

Cijfer:

Naam: _____

1 (4 pt)

Maak de vier vragen van ma nisjtanna af door het goede woord in te vullen.
In vakjes met hetzelfde cijfer komt dezelfde letter.

Waarom is deze avond zo anders dan alle andere avonden?

1 Alle andere avonden eten we allerlei soorten

				6

 of matzes

maar vanavond.... alleen maar

1	2			5	

2 Alle andere avonden eten we allerlei soorten

3			5			5

Maar vanavond...

1	2			

3 Alle andere avonden

6	4			5	

 we ons eten zelfs niet één keer in.

Maar vanavond...

		5	5

 keer.

4 Alle andere avonden eten we zittend of

	5			5		6

Maar vanavond.... leunen we

2			5	1	2	2	

2 (1 pt)

De derde en de vierde vraag waren in de tijd van het beet hamikdasj anders.
Waarom zijn deze vragen veranderd?

3a (0,5 pt) Kijk naar vraag 1 en schrijf de bijbehorende letters in de vakjes. Je krijgt de naam van één van de 15 onderdelen van de seder.

1	2	3	4	5	6

3b (0,5 pt) Leg uit wat er tijdens dit onderdeel van de seder gebeurt.

3c (1 pt) Noem nog een ander onderdeel van de seder en leg kort uit wat we dan doen.

---

4 (1 pt) In *Halachma Anja* zeggen we dat iedereen die honger heeft mag mee eten en dat iedereen die geen seder heeft welkom is om bij ons te komen sederen. Waarom is dit stukje geen Hebreeuws maar Aramees?

5a (1 pt) Waarom herinnert een matze aan slaaf-zijn?

5b (1 pt) Waarom herinnert een matze ook aan vrijheid?

ANTWOORDENBLAD - PESACH TOETS HEE

Tip: Deze toets gaat over Ma Nisjtanna en nog meer bladzijde 1 tm 32 (kadeesj oerechats, halachma anja en ma nisjtanna)

1 (8 x 0,5 = 4 pt)

- 1 brood, matzes
- 2 groente, maror
- 3 dippen, twee
- 4 leunend, allemaal

2 (2 x 0,5 = 1pt)

Vraag 3 was: we dippen ons eten maar één keer in en vanavond twee keer, omdat het vroeger heel gewoon was een maaltijd te beginnen met verse groenten en een dipsausje van water met zout of azijn. Omdat de meeste mensen dit niet meer doen, is de vraag veranderd: op andere avonden dippen we ons eten helemaal niet, maar vanavond zelfs twee keer.

Vraag 4 De oorspronkelijke vraag ging over het eten van het Pesachlam in de tijd van het beet hamikdasj. Omdat de tempel verwoest is doen we dit niet meer. In plaats daarvan is de vraag gekomen over leunend eten.

3a (0,5 pt)

Magied

3b (0,5 pt)

Dit is de kern van de seder, we vertellen dan het verhaal van de uittocht uit Egypte. Het wordt ingeleid door de vragen van ma nisjtanna.

3c (2 x 0,5 = 1 pt)

Naar keuze een van de onderdelen uit 'Kadeesj oerechats' (0,5 pt) met toelichting (0,5 pt)

4 (1 pt)

Halachma anja is Aramees zodat iedereen vroeger de uitnodiging om te komen eten of sederen kon begrijpen. Aramees was toen net zo'n bekende taal als Engels nu.

5a (1pt)

Omdat matzes het belangrijkste voedsel waren van de Joodse slaven in Egypte.

5b (1 pt)

Omdat de uittocht uit Egypte zo vlug kwam, dat er geen tijd was om het deeg te laten rijzen, het moest meteen worden gebakken. Als je ongerezen deeg bakt krijg je geen brood, maar matzes.

NORMERING

Zie de normering per vraag op het antwoordenblad. Het maximum aantal punten is 10. Tel het aantal punt bij elkaar op. Dit is het cijfer.